

Vojislav Donić

O PRIČI „MLADICA“ IBRAHIMA HADŽIĆA¹

Sušтина je u jeziku. I to će pokazati ova, slobodno je mogu nazvati, pripovetka. Ma- da na tek desetak stranica. Kojima se ništa ne može ni dodati, niti oduzeti. Znači li da je savršena? Upravo tako. A priča je jednostavna, kakva bi i trebalo da bude.

Deset dana posle velikog povodnja trojica petnaestogodišnjaka, kako doslovno i po- činje tekst, krenula su u ribarenje na reku, niz klisuru Ibra. Ići će od manje vrednih ka vrednijima i onoj najvrednijoj ribi, koju možda niko ranije nije u toj reci upecao. Tako će najpre uloviti crnpuraste krkmane, koje će nanizati na rakljastu granu, te će, na putu dalje niz kanjon, prema lovljenju pastrmki, u uzbudljivom izlovu upecati ništa manje no mladicu, dugačku kao noga jednog od dečaka, dok će drugi reći da će se svi čuditi kada je budu pronosili kroz čaršiju. Nešto malo pre toga, ogladneli, naložice vatru i ispeći na kamenim pločama one prvoulovljene ribe, poješće ih u slast. Potom će krenuti dalje, niz- vodno, prema pastrmkama, najpre obezbeđivši svoj veliki i teški ulov. Vezali su kana- pom mladicu za granu jove, potopili je u vodu, zajedno s preostalim nanizanim krkma- nima, i navalili teško kamenje na njih. Ipak neće biti bezbedna, što još nisu znali. U po- vratku će je uzeti, mislili su. Išli su dalje, niz reku, ali ubrzo je vreme počelo bitno da se menja. Nevreme s kišom bilo je sve bliže, te su odlučili da završe s ribolovom, i teško su se vraćali rekom uzvodno. Kada su došli do mesta gde su ostavili mladicu, videli su da je ribetini dopola bila oglodana glava, rep i leđna peraja. Jedna vidra, kao krivac, upravo je bežala s mesta krađe, dok su rečni rakovi, uz pripomoć bednih slizenaka, koji nisu ni zavredili da ih love, glodali šta je preostalo od tako sjajnog, junačkog ulova. Već su hteli da riblji kostur bace, ali jedan dečak je rekao da će je odneti da je vidi njegov otac. Prve kapi kiše zatekle su ih kada su već prilazili svom mestu, Rožajama.

Bila je to ta jednostavna priča, koja ništa više ni manje nije ni trebalo da bude. Zar je malo? Zar nije dovoljno uzbudljivo? Jeste. Dečaci znaju da se nose s plahovitom rekom. Vešto od pruća naprave pecaroške štapove, sve s udicama. Znaju kako da pecaju. I kako da ulove veliku ribu. A i kako da ispeku izlovljeno, na vatri koju su sami zapalili. Kao što znaju i kada s ribarenjem da prestanu, uočivši da se približava opasno nevreme. Ništa gore, svakako jednako, a možda i bolje nego što je Hemingejev starac Santjago na mo- ru. Čemu poređenje s američkim piscem? Ne samo zato što je junak knjige *Starac i more*, prilikom povratka, privezao za bok svog brodića oglodanu lovinu u obliku kostura, baš kao što i ova tri dečaka odnose kostur mladice. Ne samo povodom sličnosti već zbog to- ga što su pisci, jedan koji je stvorio starca na moru, valjda oko Kube, a drugi dečake na reci – iskustveni. Nije se moglo bolje reći, ali šta to tačno znači? Znači da im se veruje da se sve ispričano moglo dogoditi, i da se dogodilo, u pisanoj reči.

¹ Hadžić, Ibrahim. (2023). „Mladica“. *Šta reče?*. Kikinda: Partizanska knjiga.

Zašto im se veruje? Suština je u jeziku.

Verujemo Hadžiću i njegovim dečacima na njihovoj rodnoj reci, jer je jezički imenovano sve. Baš sve. Što je zadatak književnosti. Nije dovoljno reći samo reka, opisan je vir pred pećinom, i pena po površini kad je udari matica, naplavine koje su otplovile i one koje su došle, svaki kamen, voda koja se zavlači pod stenje, kolovrat, na obali se uoči divokoza i dive joj se, pastrmku su vezali za jovu a ne za neko drugo drvo koje se tu ne bi ni moglo naći, rakita i joha, kao što su i prutovi od leske, slapovi tutnje, munje su račvaste, da li će potrefiti gazove, kapi kiše dok pljuskuju po viru prave staklaste mehurove, munja osvetli najskrivenije čkalje u reci, ali pustolovini je kraj i povratak kući je izvestan. Sve je dobilo svoje ime, sve je opisano i stavljeno gde mu je mesto, scenografija je potpuna za ovu jednostavnu priču o dečacima u ribolovu, priču u kojoj ne igraju samo oni već i celokupna priroda, flora i fauna, vreme, određeni dan koji će doneti ne vreme, sve je s razlogom imenovano. Nisu bitni opisi prirode već je priroda, kamen, brzak, tesnac, sve, ravnopravan akter. Osnovna priča je nadrasla sebe. Protagonisti jedne naizgled jednostavne priče postaju junaci, vešti, sposobni, zadovoljni ukusnim obrokom koji su sami spremili, ponosni ulovom koji možda niko pre nije imao, spremni da se iz nevolje izvuku, pobednici. Da je samo jedna biljka pomenuta kojoj tu nije mesto da raste, a nije, životinja koja tu ne pripada, riba koje nema u reci, a nije, sve bi se urušilo. A nije, naprotiv. Svemu se veruje. Zašto? Zato što je jezički imenovano sve.

Suština je u jeziku.